

Į ką atkreipti dėmesį pradėjus tvarkytis dokumentus dėl grįžimo gyventi į Lietuvą?

Monaghan, 2016 m. gegužės 14

renkuosi
lietuva

Socialinio draudimo įmokų mokėjimo laikotarpių įskaitymas („Darbo stažo perkėlimas“)

Senatvės pensijai

„Bedarbio pašalpai“

Motinystės, tėvystės,
motinystės/tėvystės pašalpai

Ligos pašalpai

Darbo stažo perkėlimas arba Socialinio draudimo įmokų mokėjimo laikotarpių įskaitymas tai **laikotarpis**, pradirbtų kitoje ES, EEA šalyje ar Šveicarijoje **sumavimas**, kai asmuo turi darbo stažo keliose valstybėse ir siekia gauti socialines išmokas Lietuvoje.

Norint gauti bedarbio, su vaiko auginimu susijusias pašalpas, ligos pašalpą asmens **paskutinis draustumas turi būti Lietuvoje**, ir skaičiuojant išmokų dydį atsižvelgiama tik į Lietuvoje turėtas pajamas.

Norint gauti senatvės pensiją laikotarpiai, pradirbti skirtingose šalyse, sumuojami, tačiau kiekviena valstybė moka sumą proporcingai laikui, pradirbtam būtent toje valstybėje (laikotarpiai sumuojami tik **norint nustatyti TEISĘ** gauti išmokas)

Senatvės pensijos

Lietuvoje **minimalus stažas**, norint gauti **senatvės pensiją** – 15 metų.

Jonas yra dirbęs Lietuvoje 8 metus, o 12 metų gyvena Airijoje. Jam grįžus į Lietuvą, Lietuva įskaito jo socialinio draudimo įmokų mokėjimo laikotarpius ir susumavus gaunamas 20 metų socialinio draudimo stažas. Vadinasi, jis turi TEISĘ gauti pensiją Lietuvoje. Tačiau apskaičiuojant konkrečią jo pensijos sumą, Lietuva atsižvelgia tik į stažą ir pajamas, kuriuos asmuo turėjo per 8 metus darbo Lietuvoje. Už likusius 12 metų pensiją jam mokės Airija.

Kokie dokumentai reikalingi?

Nė viena ES, EEE valstybė ar Šveicarija nėra nurodžiusi kokie dokumentai yra reikalingi, norint patvirtinti toje šalyje įgytą stažą.

Reikalingi visi dokumentai (t.y. socialinio draudimo numeris, algalapiai, čekiai, duomenys apie darbdavį, kompetentingų institucijų išduoti dokumentai ir kt.), **kuriais remiantis galima įrodyti darbą kitoje valstybėje.**

Į kokią instituciją ir kada reikia kreiptis?

Dėl stažo apskaičiavimo galima kreiptis į Sodros teritorinį skyrių pagal gyvenamą vietą arba į **Sodros Užsienio išmokų tarnybą**. Kreiptis galima nepriklausomai nuo amžiaus.

Nepaisant Jūsų pateiktų dokumentų SODRA vis tiek pateiks jūsų buvusiai gyvenamajai valstybei **užklausą dėl jūsų turėto stažo**, tad artėjant pensiniam amžiui privalu į SODRĄ kreiptis likus mažiausiai trimis mėnesiams iki pensinio amžiaus

Su vaiko gimimu ir auginimu susijusios išmokos

- Lietuvoje minimalus stažas norint gauti **su vaiko gimimu ir auginimu susijusias išmokas – 12 mėnesių per paskutinius 24 mėnesius**. Laikotarpiai iš Airijos yra sumuojami.
- Paskutinis draustumas (darbovietė) turi būti Lietuvoje (išmokas moka ta valstybė, kuriai mokėjote mokesčius)
- Apskaičiuojant realius išmokų dydžius atsižvelgiama tik į pajamas, turėtas Lietuvoje.
- Reikalingas dokumentas – **E 104 forma**, pateikianti informaciją apie visus darbo, įmokų mokėjimo ir gyvenimo toje pačioje šalyje laikotarpius.

P45 ir P60 formos vs. E 104 forma

- Darbo laikotarpiams iš Airijos sumuoti reikalinga E 104 forma. Išsiimkite ją iš valstybinių Airijos institucijų, atsakingų už socialinę apsaugą.
- **P45 bei P60** formas išduoda darbdaviai, ne valstybinės institucijos, todėl Lietuvoje šios formos **tinka ne visais atvejais**.

Pavyzdys: Danguolė 12 metų gyveno ir dirbo Airijoje. Grįžusi į Lietuvą susirado darbą. Neilgai trukus, sužinojo, kad laukiasi ir po 7 mėnesių išėjo motinystės, o vėliau - ir vaiko auginimo atostogų.

Danguolei buvo įskaityti laikotarpiai, pradirbti Airijoje tam, kad susidarytų privalomas 12 mėnesių per 24 mėnesius stažas, reikalingas, norint gauti išmokas, tačiau išmokų dydis buvo paskaičiuotas proporcingai pajamoms, turėtoms per 7 mėnesius dirbant Lietuvoje

„Bedarbio pašalpa“

Norint gauti nedarbo socialinio draudimo išmokas (NSDI arba „bedarbio pašalpą“) reikia turėti **18 mėnesių per 36 mėnesius** „darbo stažą“ + **paskutinis draustumas** (darbovietė) **Lietuvoje**.

Nijolė dirbo Airijoje 3 metus, po to grįžo į Lietuvą ir ėmė dirbti. Po dviejų mėnesių ji suprato, kad darbas neatitinka lūkesčių ir iš jo išėjo. Susumavus jos darbo laikotarpius Airijoje (3 metai) ir Lietuvoje (2 mėnesiai) ji turi teisę gauti bedarbio pašalpą, tačiau jos dydis bus nustatomas atsižvelgiant į jos pajamas turėtas per paskutinius du mėnesius Lietuvoje

Laikotarpius, į kuriuos turi būti atsižvelgta apskaičiuojant bedarbio pašalpą, patvirtina forma **U1** (anksčiau – **E 301**), išduodama Airijos institucijų

Norintiems ieškoti darbo Lietuvoje ir gauti išmokas – **NSDI (bedarbio pašalpos) eksportas**

Asmuo „bedarbio pašalpa“ iki 3 mėnesių gali gauti iš Airijos, kurios darbo biržoje yra užsiregistravęs, tačiau atvykti darbo ieškoti į Lietuvą, jeigu:

- bent prieš 4 savaites užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo, Airijos užimtumo tarnybose;
- paprašė Airijos užimtumo tarnybų išduoti leidimą eksportuoti bedarbio pašalpa (**U2 forma**);
- Lietuvoje per 7 dienas užsiregistruos teritorinėje darbo biržoje ir reguliariai joje lankysis (pateikti **U2** formą).
- Turi teisę gauti bedarbio pašalpa Airijoje (pagal IE teisės aktus);

Pavyzdys: Vidmantas dirbo Airijoje 8 metus, tuomet pasibaigus jo sutarties laikui jis užsiregistravo Airijos užimtumo tarnybose. Po 4 savaičių, pateikė prašymą išduoti jam leidimą darbo ieškoti Lietuvoje, kur jis iškart grįžęs užsiregistravo darbo biržoje ir tris mėnesius gavo airišką bedarbio pašalpą.

Privalomasis sveikatos draudimas (PSD)

- Privalomas visiems Lietuvoje gyvenantiems
- Galima draustis savarankiškai (31,5 Eur/mėn)
- Užsiregistravusieji Darbo biržoje draudžiami valstybės lėšomis (taip pat vienas iš tėvų su 1 vaiku iki 8 m. bei 2 vaikais iki 18 m.)
- Įsigalioja IŠ KARTO (taisyklė, jog PSD įsigalioja tik po 3 mėnesių jo mokėjimo nebetaikoma)
- Jeigu nebuvote deklaravę išvykimo iš Lietuvos, gali būti, jog susikaupė skola valstybei dėl PSD nemokėjimo → turėkite **dokumentus dėl sveikatos draudimo įmokų mokėjimo Airijoje**

Gyvenamosios vietos deklaravimas

- Privaloma atvykus gyventi į Lietuvą ilgesniam nei 6 mėnesiai laikotarpiui
- Seniūnijose arba internetu per e-valdžios portalą
 - Reikalingas patalpų savininko sutikimas, jeigu nėra nuomos sutarties
 - Sutikimas išreiškiamas pasirašant dokumentus seniūnijoje arba per e-valdžios portalą, jeigu ABU (ir deklaruojantysis ir savininkas) turi prisijungimą. Jei ne - seniūnijoje
- Nepilnamečių vaikų gyvenamoji vieta deklaruojama kartu su tėvais ar globėjais. Nuo 16 metų galima deklaruoti atskirai nuo tėvų

Dviguba pilietybė

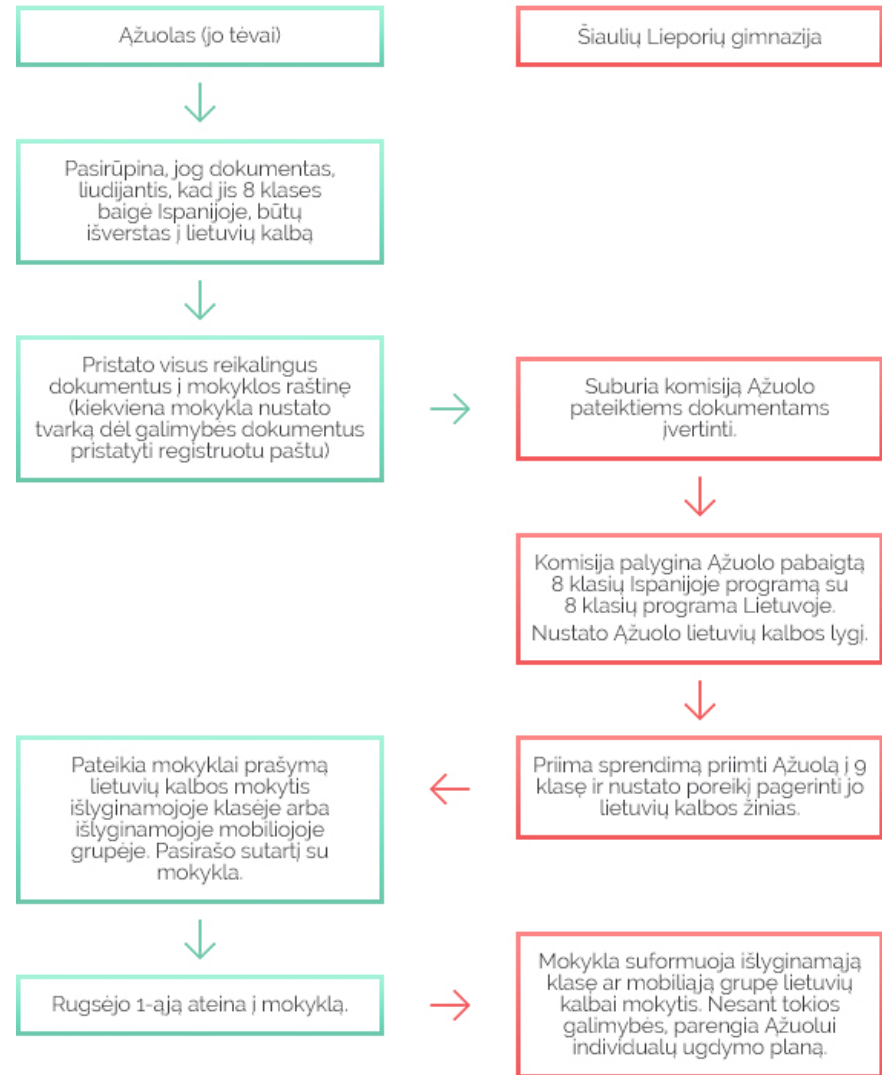
- Bendra taisyklė: dviguba pilietybė negalima
- 2015 lapkričio 25 pakeitimas: **dviguba pilietybė galima vaikams, kurie Lietuvos ir kitos valstybės pilietybę įgijo gimimu.**
- Įgijus Airijos pilietybę privalu informuoti Migracijos departamentą apie tai raštu (per 2 mėnesius nuo kitos valstybės pilietybės įgijimo dienos raštu pranešti apie tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotai institucijai (t.y. Migracijos departamentui prie VRM arba bet kuriai teritorinei migracijos tarnybai) arba Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai.)

Vaikų registravimas mokyklose

- Priėmimą į mokyklas kiekviena mokykla vykdo individualiai
- Vertinamas išeitose ugdymo programose lygis, lietuvių kalbos lygis.
- Privalomi **dokumentai – apie išeitą ugdymo programą arba jos dalį + pažyma iš lietuviškos mokyklėlės, jei tokią lankė** (kai kurios mokyklos pripažįsta kaip lietuvių kalbos mokėjimo įrodymą)
- **Susisiekite su konkrečia mokykla, į kurią planuojate registruoti vaiką dėl tikslaus reikalingų dokumentų paketo**

Pvz.: Penkiolikmetis Ažuolas nuo šešerių metų su tėvais gyvena Ispanijoje. Šeimai grįžus į Šiaulius, jis nori toliau mokytis Šiaulių Lieporių gimnazijoje. Ažuolas savaitgaliais lankė lietuvišką mokyklą, tačiau jo tėvai abejoja, ar berniuko lietuvių kalbos žinios pakankamos tęsti mokslą lietuviškoje mokykloje.

P.S. Dažnai vaikai priimami į metais žemesnę klasę, siekiant palengvinti jų adaptaciją prie griežtesnių nei užsienyje tikslųjų dalykų mokymo.

Studijų galimybės Lietuvoje:

- **www.studyinlithuania.lt** – visa pagrindinė informacija apie studijas Lietuvoje;
- **460** studijų programos **36** aukštosiose mokyklose bei universitetuose;
- Studijos **lietuvių, anglų ir rusų** kalbomis;
- Aukštosiose mokyklose studijų kainuos svyruoja nuo **1000€ – 4500€** per metus (brangiausios meno studijos, pigiausios humanitarinių ir socialinių mokslų studijos. Universitetuose brangiausios aviacijos studijos - 12000€ per metus);
- Baigus pagrindinę mokyklą ne Lietuvoje, stojant į aukštąsias mokyklas reikia pateikti užsienio mokyklos baigimo pažymėjimus pripažįstančius dokumentus. Tokius dokumentus išduoda **Studijų kokybės vertinimo centras** www.skvc.lt

Stipendijų lengvatos:

- Lietuvos valstybė **gali finansuoti** studijas (;
- Aukštojo mokslo **skatinamoji** stipendija (VU 57 € ir 95€);

Parama užsienio lietuviams

(Parama **neskiriama** studentams, studijuojantiems tų šalių, iš kurių jie atvyko, kalbas!)

-Parama užsienio lietuviams studijuojantiems Lietuvoje:

1 PAPILDOMAS BALAS skaičiuojant stojamąjį balą 😊

a) stipendija (**114 €** stipendija skiriama vienam semestru. Išmokama kas mėnesį.)

b) socialinės išmokos (**202 € - 318 € - priklausomai nuo studento socialinės padėties.**
Socialinė išmoka išmokama vieną kartą per semestrą.)

Finansinę paramą studijoms Lietuvoje galite gauti, jeigu...

- esate lietuvių kilmės užsieniečio ar užsienio lietuvio vaikas, vaikaitis ar provaikaitis;
- užsienio šalyje gyvenote ne mažiau kaip trejus metus;
- atvykote į Lietuvą ne anksčiau kaip į aštuntą klasę.

Daugiau info: www.vsf.lt/lt/parama-uzsienio-lietuviams;

Stažuotės Lietuvoje:

Kurk Lietuvai - suteikia galimybę jauniems profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo - **dalyviai konsultuoja** nacionalinio ir regioninio lygmens institucijas Lietuvos įvaizdžio gerinimo, konkurencingumo didinimo, verslumo skatinimo, tiesioginių užsienio investicijų pritraukimo ir kitais susijusiais klausimais. Daugiau info: **www.kurklt.lt**

Talentai Lietuvai - stažuočių Lietuvos įmonėse programa, skirta užsienyje studijas baigusiems lietuviams. Daugiau info: **www.stazuokis.lt**

Santuokos sudarymas Lietuvoje su užsieniečiais

- Dokumentų ir prašymų pateikimas – min 30 dienų prieš santuokos datą dalyvaujant **ASMENIŠKAI** abiems asmenims
- Pateikiami dokumentai turi būti išversti į lietuvių kalbą ir legalizuoti (Airija → Apostille pažyma + vertimas į lietuvių kalbą)
 - Gimimo liudijimas
 - Dokumentas patvirtinantis, kad jo santuokai nėra kliūčių (pažyma apie šeiminę padėtį ar pan.)
 - Asmens dokumentai (versti ar legalizuoti nereikia)
- Apostille pažymą išduoda Airijos, ne Lietuvos, institucijos

Naudingos nuorodos

- Migracijos informacijos centras „Renkuosi Lietuvą“:
www.renkuosilietuva.lt
- Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SODRA): www.sodra.lt ir www.sodra.lt/lt/situacijos/dirbu-keliose-valstybese
- Valstybinė ligonių kasa: www.vlk.lt
- Migracijos departamentas: www.migracija.lt
- Civilinės metrikacijos įstaigos: www.mepis.vrm.lt
- ES informacinis portalas:
http://europa.eu/youreurope/citizens/work/index_lt.htm

INTERNATIONAL
ORGANIZATION
FOR MIGRATION

www.renkuosilietuva.lt

*El.paštas: mic@iom.lt
Tel.: +370 52 51 43 52
www.renkuosilietuva.lt*